

Puntdevista 50. Hem de gaudir de l'ús de la tecnologia de la comunicació però també saber-ne prescindir (27/2/2019).

En ple desenvolupament a Barcelona del *Mobile World Congress*, on es presenten totes les aplicacions de la tecnologia vinculada als mòbils, és oportú fer alguna reflexió sobre les implicacions que les tecnologies de la informació i comunicació (TIC) tenen en les nostres vides i, per tant, sobre l'educació. No en va encara es realitzen congressos, seminaris, reunions de tot tipus, sobre la necessitat d'aplicar les eines tecnològiques a l'ensenyament quotidià. Però, alhora, ja es comença a advertir sobre la conveniència de prescindir-ne en determinades situacions, precisament en benefici d'una vida més plena i autònoma. Això implica, que tant a l'escola com a la vida ordinària, també hem de saber viure sense l'esclavització que pot suposar estar permanentment vinculat a les xarxes socials, a la informació constant, etc.

Tots hem viscut situacions on al nostre voltant sona constantment l'avís del telèfon mòbil, que comporta el desig de saber de què es tracta i potser donar-li resposta; i això no coneix horaris, ni llocs, ni entorns. Podem assistir a una reunió o acte de professionals de l'educació que debaten sobre la conveniència o no d'aplicar el telèfon mòbil a l'aula, mentre els assistents tenen els telèfons actius i els utilitzen de diverses formes.

La tecnologia ens ha de servir per potenciar les capacitats humanes per comprendre i gaudir de l'entorn natural i social. Però malament substitueix la càmera del mòbil, per bona que sigui, la mirada atenta, interrogadora, dels ulls vinculats a un cervell encuriolit. Malament substitueix el diàleg realitzat per WhatsApp una conversa cara a cara, amb comunicació no verbal inclosa. Tot això sense posar en dubte les possibilitats i avantatges de la tecnologia actual en totes les seves formes, incloent-hi les síntesis comunicatives que, per exemple, pretenen les emoticones.

En els infants, adolescents, joves i també adults, des de la defensa d'una educació posada al dia i preparatòria per viure plenament els nostres temps, ens cal potenciar l'autonomia personal respecte a l'ús dels recursos tecnològics en cada moment i situació. Fotografiar un moment, un paisatge, una situació, per descomptat que pot proporcionar satisfaccions, però no hauria d'impedir mirar reflexivament, gaudir d'una conversa, potenciar la comprensió àmplia de les situacions viscudes. Dit d'una altra manera. El mòbil no hauria de ser un impediment per mantenir una conversa mentre es comparteix taula, es fa un passeig en companyia, per exemple. Tampoc hauria d'ofegar la capacitat expressiva del llenguatge escrit ampli, que és l'adequat per analitzar i valorar situacions complexes, perquè no hi ha espai limitat ni es condiciona a respostes immediates.

La utilització constant de les TIC pot portar fàcilment a caure en una addicció, de la qual no sempre se'n serà conscient i, per tant, no es posaran mesures per sortir-se'n. Rebem constantment informacions (?) que no hem demanat, missatges que no ens interessin, demandes en moments inoportuns, que ens tenen segrestats i front als quals podem sentir la temptació de donar-hi resposta immediata i constant.

És clara la fita pedagògica demandada al sistema educatiu que prepari els alumnes per l'ús responsable de les TIC, però aquest ús responsable inclou

prescindir-ne quan això resulta més beneficiós pel mateix individu i el seu entorn. En el cas dels adults, per exemple, cal vèncer l'habitual justificació que la connexió permanent és necessària per la feina, perquè la feina, sent important, no és tota la vida, ni les relacions laborals substitueixen les sòcio-familiars. En tots els casos, ens podem preguntar a més, si la pèrdua de l'hàbit de l'escriptura manual, no digitalitzada, sobre paper, ens comporta solament beneficis o bé perdem una font d'expressió que ja havia quallat en les nostres arrels antropològiques.

Potser no es tracta tant de dir què cal fer, quan prendre consciència clara d'allò que estem fent amb aquestes eines tant potents, i que s'han inserit en la nostra vida fins al punt que ens costa imaginar-la sense elles. Educar exigeix analitzar en cada moment tot allò que permet avançar en la formació integral de la persona, adquirint el que ho afavoreix i marginant o reduint el que suposa un obstacle. I en això, els educadors, escolars i no escolars, també hem de predicar amb l'exemple.

Jaume Sarramona

(www.sarramona.net)